

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗА УМОВ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Городецька Т.Б., к.е.н.
Солодов А.В.
Ющук М.О.

Одеський національний політехнічний університет

Залучення інвестицій є важливим питанням впродовж усього періоду функціонування підприємств, яке вимагає від керівництва постійного удосконалення господарської діяльності та підвищення рівня інвестиційних переваг порівняно з іншими підприємствами.

За останні роки інвестиційний ринок України характеризується динамічним розвитком, високим попитом на інвестиційні ресурси та достатньо високим рівнем зацікавленості іноземних інвесторів, а отже й інвестиційною привабливістю.

Усі господарські суб'єкти в процесі свого існування змушені певним чином вступати у певні відносини з іншими суб'єктами господарювання. Наявні теорії управління поділяють підхід до підприємства як до «відкритої» системи, яка постійно взаємодіє з окремими елементами зовнішнього середовища: іншими підприємствами, банками, організаціями, що належать до соціально-політичних та економічних інституцій держави, місцевих органів тощо і дає змогу йому підтримувати відносно стійке становище, виживати в мінливих умовах. Запропонований алгоритм формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства базується на використанні системного підходу, врахуванні загальної базової стратегії розвитку підприємства, адаптації інвестиційної діяльності до умов зовнішнього середовища та використанні результатів інноваційної діяльності підприємства [1].

На сучасному етапі інвестиційна діяльність підприємства зводиться не лише до задоволення поточних інвестиційних потреб, а й до передбачення напрямів і форм цієї діяльності на перспективу. В процесі інвестиційної діяльності та господарської діяльності в цілому, керівництво підприємства має змогу керувати окремими процесами, тоді як іншими – управління є неможливим, і здійснюється лише коригування господарської діяльності відповідно до змін, які спричинили некеровані процеси.

Зважаючи на тенденції розвитку світової та вітчизняної економік важливим є інтегрування інвестиційної діяльності в систему антикризового управління, що має специфічний об'єкт впливу – кризові явища досить широкого спектра, різних механізмів формування та рівнів прояву.

Промислові підприємства опосередковано можуть впливати на зовнішні чинники кризи на відміну від наявних внутрішніх. Саме тому, велика увага має бути сконцентрована на їх ідентифікації та усуненні. Основні можливі внутрішні чинники кризи пов'язані із управлінням інвестиційною діяльністю. їх вплив на діяльність підприємств узагальнено на рис. 1.

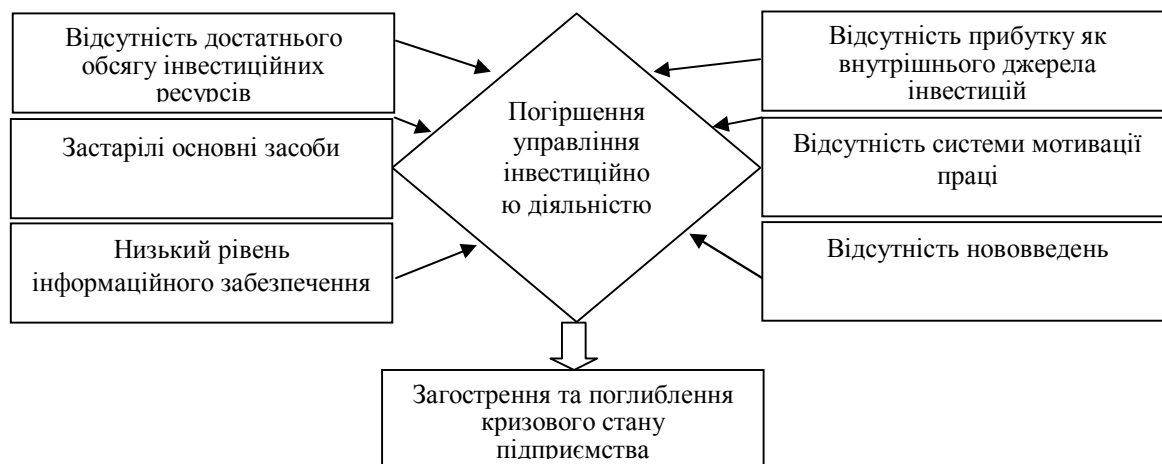

Рис. 1 – Вплив внутрішніх чинників кризи, пов'язаних із управлінням інвестиційною діяльністю

Управління в кризовій ситуації можна визначити як процес діяльності суб'єктів господарювання під тиском обставин таким чином, що створює умови здійснення аналізу, планування, організації, контролю взаємозалежних операцій в процесі прийняття швидких і раціональних рішень з невідкладних проблем, які виникають перед фірмою.

Антикризове управління є управлінням, спрямованим на передбачення небезпеки кризи, аналізу її ознак і усунення загроз появи кризових ситуацій, а в разі їх появи – аналіз і прийняття швидких заходів ліквідаційного характеру з найменшими витратами та негативними наслідками. Велике значення при цьому має використання факторів кризи для наступного розвитку підприємства.

Основною метою антикризового управління є забезпечення гарних результатів – запланованих чи випадкових – за допомогою здорової організації, що досягається шляхом використання оточення на основі добре поставленого управління людьми і комунікаціями [2].

Необхідність проведення антикризового управління, що зумовлене такими чинниками:

- відсутність на вітчизняних підприємствах необхідного рівня прибутковості;
- значні фінансові зобов'язання підприємств при незначних обсягах грошових чинників;
- недостатній рівень реалізації продукції підприємств;
- недостатні обсяги інвестиційних ресурсів в харчовій галузі;
- низький рівень нововведень у галузі.

Визначено, що управління кризовими ситуаціями за умов інтегрування інвестиційної діяльності в систему антикризового управління складається з декількох етапів.

На першому етапі важливим є діагностика фінансового стану підприємства; виявлення ознак кризового стану з врахуванням оцінювання зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування промислового підприємства; встановлення причинно-наслідкових зв'язків кризи та їх впливу на інвестиційну діяльність підприємства.

Одночасно з цим етапом управління інвестиційною діяльністю передбачається визначення рівня інвестиційної привабливості промислового підприємства, представлено на рис. 2.

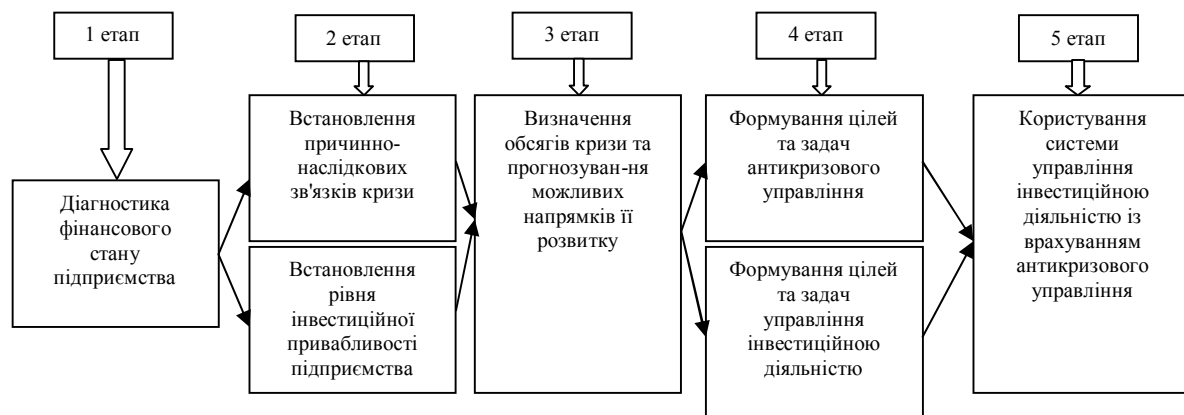

Рис. 2 – Основні етапи інвестиційної діяльності в систему антикризового управління (розробка автора)

На наступному етапі визначення обсягів кризи та прогнозування можливих напрямів її розвитку дає можливість, на основі порівняння фактичних значень фінансових показників із плановими та нормативними, визначити масштаби впливу кризи на фінансовий стан підприємства та його інвестиційну діяльність. Крім того, на цьому етапі важливим є визначення напрямків впливу кризи на фінансовий стан підприємства, а також ідентифікація факторів, що безпосередньо впливають на обсяги кризового стану, на тих, що опосередковано можуть впливати на діяльність підприємства. Оцінювання першої групи чинників дає змогу визначити проблемні місця в діяльності підприємства, а другої – завчасно підготуватись до можливих ризикових ситуацій та відповідним чином здійснити коригування діяльності.

Повне оцінювання обсягів, причинно-наслідкових зв'язків кризи створює можливість сформулювати цілі та задачі антикризового управління промисловим підприємством, відповідно до яких здійснюється коригування інвестиційної діяльності, а також зниження та нейтралізація фінансових ризиків та кризових ситуацій, які прямо чи опосередковано можуть вплинути на

інвестиційну діяльність. На цьому етапі важливим є виокремлення усієї низки ризиків, що впливають на господарську діяльність підприємства та їх врахування в процесі здійснення інвестиційної діяльності. Паралельно на цьому етапі визначаються цілі та мета інвестиційної діяльності підприємства.

Поєднання результатів цього етапу надає можливість здійснити коригування системи управління інвестиційною діяльністю із врахуванням антикризового управління.

Література

- 1 Александров В.П. Довгострокові перспективи формування пріоритетних напрямів науково-технічної діяльності та інноваційного їх забезпечення// Проблеми науки. – 2003. – №12. – С. 8-11.
- 2 Марцин В.С. Економічне регулювання інноваційної діяльності// Фінанси України. – 2005. – №5. – С. 44-53.

РИЗИКИ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Городецька Т.Б., к.е.н.
Чуприна О.О.
Ющук М.О.

Одеський національний політехнічний університет

В сучасних умовах господарювання характерним є зростання ролі ризиків, з якими пов'язана будь-яка сфера діяльності суб'єктів господарювання. Разом з тим, незважаючи на значну кількість підходів щодо визначення та сутності цього поняття, практично усі теорії ризику передбачають, як правило, лише універсальні правила вибору рішень, не пов'язаних із певною визначеною ситуацією. В економічній діяльності ризик прийнято ототожнювати з можливістю втрати підприємством частини своїх ресурсів, із зниженням запланованих доходів чи появою додаткових витрат у результаті здійснення певної виробничої і фінансової діяльності. Аналіз літературних джерел [1; 2; 4;5] надав можливість виділити такі види основних ризиків властивих інвестиційній діяльності (рис. 1), які піддаються вимірюванню, прогнозуванню та становлять інтерес з точки зору можливості впливу на них.

В процесі здійснення інвестиційної діяльності ризик можна розподіляти на початковий, тобто той, який виникає до початку здійснення інвестиційної діяльності; поточний, який виникає в процесі управління інвестиційною діяльністю, та кінцевий, пов'язаний із впровадженням результатів інвестиційної діяльності.

Зважаючи на фактори виникнення ризику, ризик може бути об'єктивним, тобто сукупністю факторів, які становлять реальну перешкоду інвестиційній діяльності, або суб'єктивним, що виникає в результаті ототожнення низки перешкод як таких особою, яка приймає рішення в процесі управління інвестиційною діяльністю.

Класифікують ризики в залежності від впливу на діяльність підприємства на зовнішні, які опосередковано пов'язані із діяльністю підприємства, проте суттєво можуть вплинути на процес управління інвестиційною діяльністю, та внутрішні – ті, які виникають безпосередньо на підприємстві.

В залежності від економічної природи факторів дії внутрішні ризики поділяються на ризик законодавчих змін, міжнародний ризик, валютний ризик, інфляційний ризик, інформаційний ризик, цінний ризик, споживчий ризик, ризик зниження фінансової стійкості, ризик втрати платоспроможності, ризик отримання збитку, виробничий ризик, управлінський ризик, матеріальний ризик.

Таким чином, інвестиційна діяльність пов'язана із різними видами ризику і важливим є визначення ступеня ризику, що може здійснюватись одним із розповсюджених методів